

Ajadokument ühe perekonna eksirännakuist

Eestis ilmub üha edasi mitmesuguseid põnevaid mälestusraamatuid, mis kirjutatud eri ajajärgudel ja ainetel. On saatus ka Muhu inimesi tuuseldanud ja paisanud sinna-tänna, millest igauks võiks raamatu kirjutada.

Üks kaunis iseäralik mälestuste raamat ilmus jõuludeks kirjastus "Aade" poolt välja antuna. See kirjeldab ühe perekonna – ema ja viie alaealise lapse eksirännakuid kolmel aastal septembrist 1944 kuni juulikuuni 1947 Saksamaal, Tšehhis, Poolas ja lõpuks laevaahjus Rootsi. Autor on Julia Klaar, neiuna Väli, pärit Pärsumaalt Luulupe külast, abiellus Aleksander (Sass) Klaariga, kes pärit siitsamast Muhust Viiraküla Peedu talust. Julia Klaar on juba ammu surnud ja tema mälestused antud ajajärgust polnud üldse kirjutatud avaldamiseks, ainult perekonnasiseseks teadmiseks. Tema lapsed aga ostustasid nüüd, 65 aastat hiljem, et see, mida nende ema kirjeldab, on ajadokument ja osa eesti rahva ajaloo ning väärib sellisena avaldamist. Raamatu pealkiri on "Võitlus ellujäämise eest".

Perekonna elukäik sarnanes punaväe eest põgenemiseni tolle aja läbilõike eestlasele: Julia ja Aleksander abiellusid Orissaares, kus mõlemad olid pangametnikud. Nad kolisid Tallinna 1935, enne seda lõpetas Aleksander Tartu Ülikooli majandusosakonna. 1940 tõsteti nad uhiuuest korterist välja, sest maja anti baasilepingu alusel vene ohvitseritele. Sass oli kaitseliitlane ja reservohvitser. Ta päästis ennast NLiitu mobiliseerimisest, karates ära metsa. Elamine Tallinnas hävis 9. märtsi pommitamisel. Peale seda oli Julia viie alaealise lapsega Orissaares, kus sai ulualust meie vanaema venna Madis Schmuuli juures, kes pärit Vanatoalt, Koguvast. Pereisa tõmmati viimase mobilisatsiooniga sõjaväkke ja saadeti Tartu rindele. Kui rinne lagunes ja punaarmee Virtsu lähistel, pidi Julia üksi tegema üliiraske otsuse – ta pani oma lapsed lahtisele veokile taganevate eesti sõdurite hulka ja nii see põgenemine algas, mille üksikasju Julia kirjeldab.

Inna ja Tõnu Ligi

Julia vanem poeg, suvemuhulane Liival

Sügisene hõbelusikapidu

Sel sügisel toimus hõbelusikapidu 19. novembril traditsiooniliselt ikka Muhu lasteaias. Loodetavasti saab sealt alguse ka nende laste esimene haridustee.

Sel korral oli lusikate saajaid seitse, kaks tüdrukut ja viis poissi. Kahjuks ei olnud kõigil võimalik kohale tulla, aga need, kes tulid,

pidasid peo lõpuni vapralt vastu.

Leena Peegli juhendamisel andsid koolilapsed meeldiva kontserdi. Vallavanem Raido Liitmäe pidas ilusa ja positiivse kõne ning ulatas kõigile pisikestele nimelised hõbelusikad. Lasteaia kokad olid valmistanud väga maitsva pudru ja peale pidulikku kontserti kutsuti

Vasakult: Ott Tarvis, Joosep Tarvis, Roos Rohtlaan, Ekke Paivel ja Silver Vitsur oma vanematega.

Andres Tüür

kõiki ühisele söögile.

Jõudu ja jaksu lapsevanematele ning lastele!

Tiina Jõgi

“Mõne silmad avanevad alles siis, kui vaadatavat asja enam näha ei ole”

Algus lk 1.

Ja oi kui palju on meil ühtäkki kodusid olnud – põlistalud, osatalud, vanad vabade elupaigad, vabadikukohad, platsikohad, sol-datikohad, vahikohad, asunduskohad.

Kodud sammaldunud kiviaedade, majaasemete, keldrite, vahel ka veesilmas kaevudega justkui ootavad ikka veel kannatlikult oma hoidjaid.

Agaga veskijaalad, sepapajad, lubjaahjud ja telliselöövid, kinniaetud külakaevud Lehtmetsas, Igakülas. Kes märkaks ja hooliks neist veel?

Mugav on ju säilinud võlvkeldrist, lubjaahjust, vana talu müüritisest või kiviaiast vedada kive kas teetäiteks või kiviktaimla rajamiseks. Kas meist keegi vaevuks veel täna laduma võlvkeldrit, „kuduma“ kaevule kivivoodrit. Või „viitsiks“ raiuda paesse 9 m sügavust auku, et vett saada. Uurige

veskjalgu ja kaevusid, nende kivid on vastavalt kas välis- või siseküljest kaarjad...

Lihtne on jälle üks põlluserv või metsatukk uuteks võimalikeks (?) kodudeks tükeldada.

Ootama jäävad aga Raudja, Uielu, Nagivälja, Palgiaa, Nõmmenuka, Varbse, Aru, Runni, Koaritse, Rübjagi, Vesiaa, Mäe, Ansu-Jaani, Tänavasuu, Kõrtsi, Kurebe ... ca 500 tühja kodukohta oma värvate, aedade, keldrite, kaevude, õunapuude ja sirelitega. Ja igal neist oma lugu rääkida.

Täname südamest kõiki, kes te lahkelt ja põnevalt oma küla tutvustasite. Teid oli kokku üle 50. Päris talgud ju kohe!

Erliline tänu Kallaste Kopli Ülole, kes aitas meid igati projekti kordaminekuks ja kelle koostatud veebileht muhu.rehepapp.com on olnud suureks abiks ja jääb saatjaks ka sellele projektile.

Aitäh Liiva Vagala Elole, kes tuli

meile appi Pädaste, Räsä, Simiste, Linnuse, Piiri ja Liiva külade kaardistamisel.

Suur tänu meie projektijuhtidele Vaike Pommerile ja Jürgen Kusminile.

Täname Muhu vallavalitsust, Muhu muuseumi rahvast, Liiva raamatukogu ja kõiki neid häid inimesi, kes on aegade jooksul talletanud oma ja teiste mälestusi ning kogutud infokillud nii kirjasõnadesse kui kaartidele sättinud.

Olgem siis jätkuvalt valmis küsitlenuks ja kuulama neid, kellel midagi rääkida, meenutada ja näidata, et olla ise ükskord rääkijad, meenutajad ja näitajad. **Et oleks ikka, mida jätkuvalt vaadata.**

Ja ärgem edaspidi oma Nabakivi unusta. Sellelgi ju oma lugu.

Täname ka Bruno Paod, kellega koos soovime kogu Muhu rahvale ja ikka teistele ka - head vedusat tuult ja jätkuvat koostööd.

Inna ja Tõnu Ligi
Igaküla Ansu-Matsilt

Vello Tikerpalu:

„Seitsekümmend, see on mu elutöö. Mis nüüd pärast tuleb, see on see, mis lihtsalt tuleb.“

Meie jutuajamine Velloga leidis aset paar nädalat enne seda, kui talle Hendrik Krummi preemia määrati. Ühel hetkel lihtsalt tundus, et peaks vestlema mehega, kes septembri algul 70-aastaseks sai ja kes on üks neist tänuväärsetest isikutest, kellele ma võlgnen tänu muusikarmastuse eest. On ju Vello see mees, kes aastakümneid on Muhu lastele pilli- ja malemängu õpetanud. Lisaks on ta viimased veerandsada aastat juhendanud ka ansamblit „Laulusõbrad“.

Vello sündis 1. septembril 1940. aastal Vana-Vigalas Tiduvere külas Sepa-Otto talus pere esimese lapsena. Nii pillimäng kui malemäng on Vellot saatnud juba päris varasest lapsepõlvest peale. Malemängu õpetas selgeks üks külapoiss. Pillimänguoskus sai päris alguse kodust.

Oma sünnikodust räägib Vello sooja tänutundega. Eriti on tal meeles vanaema, kes palju laulis. Muusikalist kasvatust andsid Vellole ka nii ema kui isa. Väikesele Vellole osteti oma pill ja nii oli tal koolimineku ajaks juba akordionimäng selge. Vello pilliõpetajaks sai Peru koolis Mihkel Saia. Mees, kellest Vello räägib uhkusega ja suure tänutundega.

„Ta oli mulle nagu eraõpetaja,“ meenutab Vello. „Saia oli mees, kes nõudis palju ja sellest oli ainult kasu.“ Vello tõdeb, et nüüdsel ajal on muusikatunde koolides väga väheks jäänud. Tema omal ajal sai ikka mitu tundi nädalas ja kuuendas klassis oli tal noodikiri selge. Mihkel Saia oli ka see mees, kes Vello klarnetiga kokku viis. „Teises klassis pani Saia mind klarneti peale,“ ütles Vello. Ja kohe peale klarnetit tuli ka saksofon. Kui Vigala kool seljataha jäi, asus Vello õppima Tallinna Polütehnikumi. Muidugi oli maapoisil esimene mõte, kus saaks aga pilli mängida. Ka kodukoha ansambli käis ta alati ülevaastustel abiks.

1959. aastal värvati Vello armeeteenistusse. Esiteks pidi Vello sattuma allveelaevale, aga kui „taustauuringutes“ selgus, et tal Lääne-Saksamaal sugulased on, jäi see mõte katki. Nii sattus Vello lennuväkke elektrikuks. Esimeseks teenistuskohaks sai Seúua lennuväli Orioli oblastis. Pillimängu ei jätanud

Vello ka armeeteenistuse ajal.

Siin mängis oma rolli puhas juhus. Kord pärast üht malevõistlusi juhtus Vello kuulma üht meest saksofoni mängimas ja palunud siis pilli omale korraks puhuda. Mängu kuulnud ohvitserid leidsid kohe, et „on vaja see poiss pilli peale panna“. Tulemas oli ülevaatus Tuulas ja seetõttu oli pillipuhujat hädasti vaja. Vellolt küsiti, kas kodus on pilli. Kui selgus, et on, anti Vellole kohe kümme päeva puhkust, et pill Eestimaalt ära tuua. „Hiljem sai igal laupäeval ohvitseride majas tantsuks mängida,“ muigab Vello.

Kroonuteenistus lõppes 1962. aastal ja samal aastal asus ta õppima TPI-sse keemia osakonda soojusenergeetikat. „See ala mulle absoluutselt ei istunud,“ tõdeb Vello aastakümneid hiljem. Aasta pärast kutsuti Vello kodukohta tagasi. Ta asus tööle muusika ja kehalise kasvatusõpetajana. Ning kõrvalt ka kolhoosi spordiinstruktorina. Samasse kooli oli tööle suunatud ka Muhumaa neiu Helje, kes Vellole õige pea silma jäi. Ja nii pandigi peatselt leivad ühte kappi.

Oma tööaastatest kodukoha koolis meenutab Vello õpilaste ja õpetajate igapäevast ühis-tegevust. „Ei ole Muhus juhtunud kunagi nägema, et õpetajad ja lapsed mängiksid koos jalgpalli,“ ütleb Vello.

„Aga saartele polnud ma enne Heljega tutvumist veel sattunudki,“ jätkab Vello oma meenutusi. Vellost sai muhulane 1969. aastal, mil noor pere peale koolis toimunud tuleõnnetust otsustas mandriilt saarele kolida. Vello asus tööle „Ühismaa“ kolhoosi autojuhina. Ja õige pea alustas ta Hellamaa koolis Erna Tedrekulli ja Ilme Möldereri toetusel pillimängu õpetamist. „Alustuseks sai välja

otsitud kuus last, kes oskasid natuke mängida ja kellel olid kodus akordionid.“ Esimesed pillid, mille kool soetas, olid kaks klarnetit ja kolm akordioni. Nii hakkas ansambel pisitasa kasvama. 1975. aastaks oli rahvapilliorkestri koosseisus juba üle kümne akordioni, kaks viisikannelt, klarnet, kaks plokklööti, akordkannel, kontrabass, jauram, triangel ja lasteksülofon.

1978. aastast jäi Hellamaale tegutsema vaid algkool ja Vello „kolis“ üle Liivale, Muhu Põhikooli. Reedene päev anti Vellole kolhoositööst vabaks, et ta saaks lastele pilli- ja malemängu õpetada. „Oleksin selle päeva jooksul autojuhina kindlasti rohkem teeninud. Ega iga mees ei tahtnudki autoga üle Suure väina minna, mina küll käisin,“ ütleb Vello. „Aga pillimängu õpetus oli see, mida ma TAHTSIN teha,“ rõhutab Vello ja toob selle mõttega taaskord päevavalgele tõe, et raha ei ole see, mis ainuüksi õnnelikuks teeb.

Autojuhi ametil oli võrreldes mõne teisega orkestrijahi jaoks ka eelseid. Koormat oodates oli hea

partituure läbi mõelda. Need sai kõik käsitsi kirjutatud ja lastele välja jagatud. Ja lapsed kirjutasid noote käsitsi noodivihikutesse ümber. „Omal ajal alustasime rahvapilli orkestriga kella kolmest ja lõpetasime akordionistidega kell seitse. Lapsed mängisid pika päeva pilli ja kunagi polnud kellelgi muret, kuidas nad koju saavad,“ meenutab Vello.

Pikkade aastakümnetega on Vello käe alt sirgunud juba mitu põlvkonda. Nii ei ole ka Vello tänaseks enam vaid laste pilliõpetaja. Praegused „Laulusõbrad“ on Vello kõik ise üles kasvatatud ja muusika juurde toonud. Mõõdunud sügisest juhendab Vello ka akordionistide ansamblit, kus koos mängivad nii lapsed kui täiskasvanud. Vello esimesed õpilased olid tänaseks tuntud muusikategelased Villu Veski ja Ants Oidekivi. Ja ei ole Vello vaid rahvamuusikuid „välja koolitanud“. Nüüdseks juba endale nime teinud ansambli „Maleva“ eelkäija IMP sai aluse Vello abiga. „Nemad tahtsid teha natuke teistsugust muusikat ja siis me tegime sellist,“ ütleb Vello, andes mõista, et noore inimese arengus mängib väga tähtsat rolli just noore enese soov ja tahtmine.

Lisaks pillimängule on Vello aastakümneid õpetanud lastele ka male- ja kabemängu. Nii pillimäng

Järg lk 5.

Armsad Muhu Katariina koguduse liikmed ja sõbrad!

Alanud on uus aasta ning vana on jäänud seljataha. Sel puhul on kohane teha väike tagasivaade lõppenud aastale. Soovime siinkohal tänada kõiki koguduse liikmeid ning meie sõpru, kes palve, hea sõna, rahalise toe või tööga on meie Muhu Katariina koguduse elus abiks olnud. Kõigi panus on olnud oluline ning paljude panus on olnud suurem, kui arvata oskame. Ilma meieta ei oleks kogudust. Kogudus koosnebki meist – selle liikmetest. Igaüks on omal kohal vajalik.

Kui me kristlastena vaatame oma keha kui hinge hoonet ja selle eest ilma pikemalt aru pidamata hoolt kanname, siis koguduse kehaks on kirikuhoone, mis samuti hoolt ja järelevaatamist vajab. Koguduse arengukava koostamisel töid koguduseliikmed ühe meie olulisema tugevusena välja ilusa ja korras kirikuhoone olemasolu.

2010. aastal on parandatud kiriku elektrisüsteemi ja üle vaadatud ilmastiku mõjul välja vajunud raamidega vitraazhahnad. Hea meel on, et heakorralgutel kirikuaias on

osalenud palju rahvast (ja kaugeltki mitte ainult koguduse liikmeid!) ning suveks rajati kiriku juurde ka uus välikäimla, mida oli tarvis juba ammu.

Nii remonditööd kui kirikusse uue infostendi valmistamine said rahalist tuge Muhu vallalt. See näitab, et vald peab kogudust oluliseks ja usaldusväärseks koostööpartneriks. Aitäh selle eest! Kirikuhoone on atraktiivne ka turistide silmis ja on väga hea meel, et kogudus on suutnud tema ukseid suviti iga päev lahti hoida. Sellisuviste külalisraamatu sissekannete

seas leidub isegi Soome presidendi Tarja Haloneni nimi.

Samuti tuleb rõhutada sisulist tööd – korrapäraselt toimuvad igapäevapäevased teenistused ja palvetunnid sotsiaalkeskuses, kenasti käib koos pühapäevakooli rühm, toimuvad koguduse kohvilauad ja kooskäimised, tehakse diakooniatööd. Rõõmustava sündmusena toimus detsembris mitme koguduseliikme leeriõnnistamine. Muhu segakoori tõhusal toel sai peetud kaunis jõuluteenistus.

2010. aastal koostasid aktiivsed koguduseliikmed ka arengukava

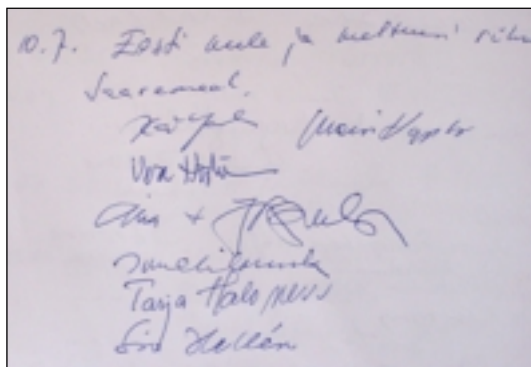
aastateks 2010-2019. Selle käigus mõtlesime läbi meie koguduse praeguse olukorra ja tulevikuootused; ühtlasi on arengukava vajalik juhul, kui kogudus otsustab eelolevatel aastatel ulatuslikumate tegevuste ettevõtmiseks kusagilt lisaraha taotleda. Koguduse elu jätkumiseks vajalike tavapärase kulutuste katteks on ainsaks allikaks aga siiski iga koguduseliikme annetused.

Koguduse liikme annetuse saab tasuda sularahas Muhu Katariina koguduse liikme Heiske Tuule kätte, kes töötab vallamajas, samuti pangalaekandega EELK Muhu Katariina koguduse arvele nr 1120123840 (Swedbank). Liikmeannetuse soovitatav suurus on 1% inimese aastasest sissetulekust. Tavapärase annetuse inimese kohta on olnud viimastel aastatel 250 krooni. Märke koguduse liikmepiletisse liikmeannetuse tasumise ja armlaual käimise eest saab küsida peale teenistust õpetajalt.

Suur tänu kõigile abi eest!

Aare Luup, diakon

Kadri Tüür, juhatuse esinaine

Selle-suviste külalisraamatu sissekannete seas leidub isegi Soome presidendi nimi.

Vello Tikerpalu ...

Algus lk 4.

kui malemäng on alad, mis nõuavad õppimisel kannatust ja püsivust. Muhulaste sitkus on ju üleilma teada. Ja nii võib öelda, et Muhu lastel on väga vedanud, et siia sattus kunagi Vello, kes nende püsivusele on õige rakenduse ja väljundi leidnud.

Meie pika vestluse lõpetab Vello sõnadega: "Ma olen ikka ütelnud, et seitsekümmend, see on mu elutöö. Mis nüüd pärast tuleb, see on see, mis lihtsalt tuleb."

Edu Sulle, Vello, viimaks ellu seda, „mis lihtsalt tuleb“!

Irena Tarvis

Fotod erakogust.

Haigus hüvitist maksavad tööandja ja haigekassa

Haiguslehe saab arst kirjutada inimesele, kes käib tööl ja on tööandja poolt ravikindlustatud. Alates 2009. aastast maksavad haigus hüvitist nii tööandja kui haigekassa. Kolme esimese haiguspäeva eest hüvitist ei maksta. Alates 4. päevast maksab hüvitist tööandja 70% töötaja viimase kuue kuu keskmisest töötasust. Haigekassa hakkab hüvitist maksma alates 9. päevast. Haigekassa makstava haigus hüvitise määr on samuti 70%, kuid hüvitise arvutamise aluseks on inimese töövabastuse alguspäevale eelnenud kalendriaasta sotsiaal-maksuga maksustatud tulu.

Raseda haigestumise korral ning tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste tõttu väljastatud haiguslehtede puhul tööandja hüvitist maksma ei pea. Sellistel juhtudel maksab haigus hüvitist haigekassa alates 2. päevast – raseda haigestumise korral 70% määras ja tööõnnetuste ning kutsehaiguste tõttu 100% määras.

Hooldushüvitist maksab haigekassa alla 12-aastase lapse põetamise korral kuni 14 kalendripäeva; teiste perekonnaliikmete kodu põetamise korral kuni 7 kalendripäeva; alla 3-aastase lapse või alla 16-aastase puudega lapse hooldamise korral, kui lapse hooldaja ise on haige või talle osutatakse sünnitusabi kuni 10 päeva. Hüvitist maksab haigekassa hoolduslehe alusel esimesest päevast 80% määras. Haigus- või hooldusleht tuleb tööle naastes esitada oma tööandjale, kes selle omakorda peab haigekassale edastama 7 päeva jooksul. Haigekassalt saab haigus hüvitise kätte hiljemalt 30 päeva jooksul alates lehe jõudmisest haigekassasse.

Eesti Haigekassa Pärnu osakond

Vanu pilta Muhust

Kes on need kolm kena noorikut, kelle pilt on 1939. aastal muhulaste poolt president Pätsile kingitud albumis? Kaunis nahkköites albumis, mis praegu asub Eesti Riigiarhiivis, on 65 fotot Muhu saarest ja muhulastest.

Muhu Muuseum, Eda Maripuu vahendusel

Vaheta suitsuanduril patarei

Tulekahju korral rakendub õigeaegselt tööle ainult täis patareiga ja õigesse kohta paigaldatud suitsuandur.

Suitsuanduri hooldus

- Vaheta suitsuanduri patarei, kui see hakkab tühjaks saama.
- Suitsuandur annab patarei tühjenemisest teada vaikse hoiatusheliga, mis kostub umbes iga minuti järel.
- Suitsuandurilt tuleb mõned korrad aastas tolmu võtta näiteks tolmuimeja toru või tolmuharjaga.
- Testi suitsuandurit testnappu vajutades.

Suitsuanduri õige paigaldus

- Kui majapidamises on üks suitsuandur, tuleb see paigaldada magamistubade lähedale koridori.
- Lisakaitseks soovitame paigaldada suitsuandur kõikidesse magamistubadesse ja seejärel eluruumidesse.
- Avatud köögi puhul tuleb suitsuandur paigaldada toapoolsele ossa, kus see ei reageeri söögiaurudele.
- Suitsuandur tuleb kruvidega lakke kinnitada, võimalikult toa keskele ning vähemalt pool meetrit eemale seintest, lampidest ja ventilatsioonivadest.

Pääteteenistus

Kes valitseb tänast Eesti valitsust?

President on oma sõna öelnud: „Iga katse rahastada erakonda varjatult on ohtlik põhiseaduslikule korrale ja demokraatiale/.../Kui see tuleb välismaalt, siis on see julgeolekuoht ja selline tegutsemisviis on hukka mõistetud kõikjal läbi ajaloo.“

Paljudest arvamustest kumab läbi, et raha lääne poolt saaduna on hea raha. Igal rahal on omanik ja igal omanikul omad soovid. Vale on arvata, et nn sõbralikud liitlasriigid jagavad raha missioonitundest, vastuteeneid ootamata. Rahaga ostetakse mõjuvõimu riigi üle läbi tootava erakonna. Selle lõpptulemus Eesti rahvale saab olla ainult negatiivne: me anname oma rahva nende riikide orjadeks, mitte ei arenda oma riiki.

Püüan aru saada tänaste võimupoliitikute ideest, et kui demokraatlikud riigid omavad Eestis enda huve, siis on Eesti paremini kaitstud. Ent tegelikkuses on saanud meie riigist uus-koloniaalne moodustis, kust pumbatakse raha doonorriikidesse. Näited: prügifirma Veolia, Ragn-Sells, Tallinna Vesi, pangad ja paljud teised ettevõtted, mille maksustamata garanteeritud tulu läheb mõistusvastasel kombel riigist välja ning samal ajal toimub konkurentmaade rahade eemaletõrjumine: pronksõduri saaga, pidev Vene

ohuga hirmutamise, samas Soome käitub vastupidiselt meile, jne.

Tegelikult tuleb hinnata seda, kas teoreetiline oht idast hävitab riiki ja rahvust või teevad seda erinevad negatiivsed sammud, mida selle hüpoteetilise idaohu vältimiseks astutakse. Loogika ütleb, et teisel juhul toimub häving paratamatult. Iseseisva Eesti riigi tagamiseks ei tohi kaitse hind olla nii kõrge, et see tekitab olukorra, kus meil ei ole varsti enam kaitstavaid!

Mihkel Mutu oma 28.12.2010 kirjatükis „Uskuda kapot või mitte uskuda“ leiab, et asi pole mitte ilmakaartes, kust raha tuleb, vaid annetuse eesmärgis ja vastutatus ning toob näiteks Georg Sorose annetuse, mille eesmärk oli arendada Eesti demokraatlikke institutsioone.

Nõustun Mihkel Mutu arvamusel, kui see annetuse ei läinud otseselt või kaudselt mõne erakonna kaukasse. Vastasel juhul ei saa me rääkida demokraatiast! Milline demokraatia on see, kui juba demokraatliku riigikorraga riigis üks erakonnadest saab eraldi toetust piiri tagant?! Milliste kriteeriumite järgi see eelistatud erakond võiks olla demokraatia parem edendaja kui teised erakonnad, kes sellist toetust ei saanud?! Ja kas demokraatlikus

riigis ei ole demokraatia parim tagaja mitte see, kui erakonnadel on võrdsed võimalused ning nende võimaluste raames tagatakse endale suurim valijaskond?! Loogikast tuleneb, et igasugune rahasaamine välismaalt erakonna jaoks on oma olemuselt ebademokraatlik ja võrdub demokraatliku riigikorra reetmisega.

Savisaar on oma hiljutises artiklis mõõnnud, et välisraha on kasutanud kõik erakonnad pidevalt ja massiliselt ning erandiks võivad olla ainult Rahvaliid ja rohelised. Kaheksa aastat tagasi 10.10.2002 Äripäevas ilmunud Heidit Kaio põhjalikust artiklist „Erakonnad saavad keelatud välistoetust“ loeme, et keelatud toetust on saanud Isamaaliit, Reformierakond ja Mõõdukad. Tõenäoliselt jätkub selline praktika ka tänapäeval - mille muuga seletada äsja valitsuserakondade eestvedamisel Riigikogu poolt toime pandud keelatud annetuste dekriminaliseerimist?!

Kas meil ei oleks aeg enne valimisi teada saada, kes tegelikult meie riiki juhivad ja välisrahade toel valitsevad, et viia vastutus tagasiulatuvalt kõikide Eesti demokraatliku riigikorra reetjateni?!

Mati Väärtnõu

Eesti Elanike Erakond
vt e-erakond.ee